

En beretning fra krigen

Af Knud M. Nielsen, Vestervig

Følgende beretning er oplevet af den nu 68-årige Lars Kruse, Lyngby. Lars fortæller:

- Som 16-årig kom jeg til at arbejde for tyskerne, for føden skulle man jo have, men da jeg var fyldt 18 år, ville jeg helst ud at fiske, og jeg havde hørt, at der var gode penge at tjene ved fiskeriet. Jeg rejste derfor til Thyborøn for at søge hyre. Det var på lykke og fromme, om man så må sige, da jeg ikke havde hørt om ledige hyrer. Jeg gik rundt på kajen og spurgte på de forskellige kuttere, om de manglede en dreng, men det var der desværre ingen, der gjorde. Der var ellers mange kuttere inde, de lå og sparede rationeringskort til petroleum sammen, så de kunne få en havtur. Dengang skulle man begynde som kok, da det var drengene, som stod for madlavningen. Jeg havde lært at kokkerere af min mor, så det var intet problem.

En havtur varede Ca. 14 dage.

Som nævnt var der ingen hyrer at få, men til al held traf jeg Laurids Grønkjær fra Agger, som var lidt yngre end jeg og havde hyre, - han blev forresten mange år senere min skipper, men det er en anden historie.

Jeg fortalte ham, at jeg søgte hyre, men at der tilsyneladende ikke var nogen ledige. Laurids mente dog at vide, at kutter L 253 Kristian Winkel manglede en dreng. Jeg skyndte mig derover, for det gjaldt om at være vaks, og talte med skipper Børge Winkel. - Jo, vi mangler en dreng, og vi skal sejle i aften. Kom over middag og hjælp bedstemanden med at fylde is på.

Jeg kom til tiden, og vi sejlede hen for at få is ombord. Jeg syntes dog, at det var en mærkelig måde at fylde is på. Lasten var delt op i 12 rum, og alle plejede at blive fyldt op, vidste jeg, men her skulle de tre agterste være tomme. Jeg spurgte så, hvorfor disse rum ikke skulle fyldes, men fik blot at vide, at det skulle de altså ikke denne gang.

Vi fik proviant ombord og skulle sejle omkring midnat. Jeg mødte ombord ved ellevetiden, og kl. tolv mødte skipper, og sejlede sammen med vort makkerskib "Gadus". Under krigen sejlede der næsten altid to skibe sammen. Det var en sikkerhedsforanstaltning, da minesprængninger forekom.

Vi stod alle oppe i styrehuset, da vi nåede "Tyren", som er tågesirenen vest for Thyborøn.

Bedst som vi står der, kommer der en for mig helt fremmed person op fra maskinrummet. Det viste sig at være en dansk søløjtnant, som havde været skjult der. Jeg fik at vide, at vi skulle ud på en illegal rejse for at afhente våben i engelsk farvand, og at søløjtnanten skulle med for at modtage våben.

Han indgik i det daglige arbejde og var faktisk ret dygtig, hvis det var godt vejr, - ellers blev han meget søsyg.

Han lyttede opmærksomt til særmeldingerne fra BBC i London, og en aften gav han os besked på, at vi samme nat skulle over i britisk farvand, hvor vi skulle møde et skib for at modtage våben, det skulle finde sted på Doggerbanke. Vi havde forresten dagligt haft engelske maskiner over os. De fulgte os åbenbart nøje.

Vi kom godt over i britisk farvand, og skibet, vi skulle møde, viste sig at være en esbjerg-kutter, som opererede fra England. Den eneste dansker ombord var skipperen, alle øvrige var englændere. Vejret var så fint, at "Gadus" og vi lagde os på hver sin side af esbjerg-kutteren, som forresten hed "Kvik", og vi fik våbnene ombord og stuvet af vejen i de tomme lastrum. Vi listede os derpå igen over i dansk farvand og fortsatte fiskeriet.

Våbnene blev dækket til med is, og der blev lagt fisk ovenover. Vi havde fået Virginiacigaretter, kakao og kaffe af englænderne, så det var guf for os, der ikke havde set den slags sager i lange tider. Vi fik også nyt tovværk og et par tønder petroleum. Søløjtnanten fik udleveret to pistoler, og vi fik også hver tilbudt en, men det ville skipper ikke have, dels på grund af vort ringe kendskab til våben, og dels fordi der var dødsstraf for våbenbesiddelse i Danmark.

Vi havde nu været på søen i 10 dage, og så kom den særmelding, vi ventede på, og vi satte kursen mod Thyborøn. Vi blev rådet til at få luftet ordentlig ud i lugafet inden vi kom i havn, så den tyske inspektion, som altid kom ombord, ikke kunne lugte de engelske cigaretter.

Søløjtnanten blev gemt under brædderne i bunden af en køje og madrassen blev lagt på plads. En dyne blev løseligt smidt på køjen, så det så ud som om, at en mand lige var stået op.

Lars Kruse, Lyngby

Han havde de to pistoler med sig.

Den tyske inspektion bestod altid af to mand, nemlig en vagtpost på kajen, og en der undersøgte skibet. Vi fik besked på af søløjtnanten, at såfremt han blev opdaget, ville han omgående skyde tyskeren. Vi andre skulle selv slå vagtposten på kajen ned, hvorefter vi omgående skulle smide fortøjningerne og komme ud af havnen i en vis fart. Derpå skulle vi lande på Agger Tange og så måtte hver mand klare sig, som han bedst kunne og prøve at slippe væk.

Da vi kom i havn stod tyskeren klar til at tage imod os. Skipper fulgte selv med tyskeren som kom ombord og viste ham rundt. Skipper havde revet et hul i sin kedeldragt og havde igennem det stukket en mægtig stor skruenøgle ned i den ene støvle. Den var beregnet til et nakkedrag til tyskeren, hvis han opdagede noget. Det var mere lydløs end skyderi, som ville alarmere vagtposten på kajen. Til vort held opdagede han intet, han beundrede endda de store blanke torsk, som lå på isen ovenpå våbnene.

Da inspektionen var slut, sejlede vi væk fra "politikajen" som den kaldtes, og lagde til et andet sted i havnen, og her gik søløjtnanten i land.

Næste nat skulle vi til Glyngøre for at losse fiskene, og denne gang lossede vi selv, da

fremmede lossefolk ville undre sig over, at de tre bageste rum ikke skulle tømmes. Efter endt losning sejlede vi til Fur, hvor våbnene blev bragt i land og gemt i nogle store dynger brunkul. Her traf vi igen søløjtnanten sammen med to ukendte personer, og vi var færdige med at bringe våbnene i land inden dag gry. Vi holdt et vågent øje med, om der skulle dukke tyske patruljefartøjer op, men det skete ikke. Derpå sejlede vi til Thyborøn. Det var almindeligt, at man efter en havtur blev nogle dage i havn, men det skete ikke her. Af sikkerhedsmæssige grunde ville skipper straks afsejle til en ny fisketur, og da vi ikke havde mere rent undertøj, kunne vi gå op i byen og købe, hvad vi havde brug for, så godt som det nu kunne fremskaffes.

Da vi havde været på søen i en uge, kom befrielsesbudskabet, men skipper ville ikke hjem med det samme, men til Grimsby, hvor der var gode priser på fisk. Vi fiskede derfor i nogle dage mere, og landede derefter i England. Vi fiskede ikke på hjemturen, men sejlede direkte til Danmark, men da vi nåede dertil, var al befrielseshalløjet overstået. Det var selvsagt lidt af en skuffelse, men vi havde lavet en meget god rejse, og havde mange gode sager med hjem, som ikke kunne fås i Danmark, så det bødede lidt på det.